

LØYPEMELDINGEN
Trondheim
2023

A circular graphic with a dark grey background is centered over a photograph of a red wooden bridge. The text 'LØYPEMELDINGEN' is written in white, uppercase letters along the top inner edge of the circle. 'Trondheim' is written in white, lowercase letters in the center of the circle. '2023' is written in white, uppercase letters along the bottom inner edge of the circle. The background image shows the bridge's ornate wooden structure and a view of colorful houses in Trondheim.

Desember, 2023

Innhold

01

**Sammendrag og
bakgrunn**

02

**Styring og ledelse
av bærekraftsarbeid**

03

**Bærekrafts-
rapportering**

04

**Klima
og miljø**

05

**Sosial
bærekraft**

06

**Relevante kilder
til mer informasjon**

01

Sammendrag og bakgrunn

Sammendrag - Løypemeldingen i Trondheim

Bærekraft er strategisk integrert, men få årsverk dedikeres til arbeidet

Blant respondentene i Trondheim svarer 70 % at de har en bærekraftstrategi enten som en del av virksomhetsstrategien eller som en separat strategi. Samtidig er det dedikert få årsverk til å arbeide med bærekraft i det daglige, hvor over halvparten av respondentene svarer at de dedikerer færre enn ett årsverk til bærekraftsarbeidet. Ser man dette i sammenheng med at hele 46 % av respondentene anser *manglende kapasitet/ressurser* som den største barrieren så kan ressurstilgang og -allokering potensielt forklare noe av årsaken til at resultatene lar vente på seg.

Flere rapporterer, men få bruker anerkjente rammeverk

75 % av respondentene i regionen rapporterer på bærekraft, hvilket utgjør en økning med 22 prosentpoeng fra fjorårets undersøkelse. Over halvparten av disse anvender ikke anerkjente rammeverk eller standarder i sin rapportering. Videre er det kun 37% av utvalget som har svarer at virksomheten har utarbeidet klimaregnskap.

Fra 2024 vil en rekke store foretak bli lovpålagt å rapportere etter det nye Bærekraftsdirektivet (CSRD) fra EU. I lys av dette og behovet for åpenhet rundt virksomhetens påvirkning og bærekraftsarbeid anbefales alle virksomheter å ta i bruk relevante rapporteringsstandarder, og opplyse om hvilke standarder som er brukt i rapporteringen.

Lav modenhet kan gi utfordringer i møte med nye lovkrav

I likhet med fjoråret er det mange som trekker frem at hovedmotivasjonen for bærekraftsarbeidet er å *bidra til et mer bærekraftig samfunn* og å *imøtekomme krav fra kunder og andre interessenter*. Forøvrig er det mye som tyder på at respondentene i stor grad motiveres av "pisk" (eksempelvis nye lovkrav fra myndigheter), fremfor "gulrot" (eksempelvis oppfatningen av at bærekraftige investeringer ikke er lønnsomme). Dette er også underbygget av at flest peker på *myndigheter og offentlig instanser* som de aktørene som har størst påvirkningskraft på virksomhetens bærekraftsarbeid.

Flere har gjennomført tiltak i egen drift både innen sirkulær økonomi og sosial bærekraft

Innen sirkulær økonomi indikerer funnene at flest virksomheter iverksetter tiltak som er knyttet til egen drift, fremfor i verdikjeden. Blant de tiltakene som flest svarer å ha gjennomført er; *ombruk av produkter og redusert svinn i produksjon*. Det samme mønsteret gjør seg gjeldende innenfor den sosiale dimensjonen av bærekraft der det også er mest fokus på interne forhold, herunder *læring og kompetanse, inkluderende arbeidsmiljø, samt kjønnsbalanse*. Det forventes et økt fokus på arbeidsforhold i verdikjeden i tråd med implementeringen av Åpenhetsloven og Bærekraftsdirektivet, som begge fordrer et utoverskuende blikk fra egen drift.

Hvorfor og hvordan utarbeides Løypemeldingen?

I denne rapporten, *Løypemeldingen 2023 - Trondheim*, presenteres funn fra en spørreundersøkelse til medlemmer av Trondheim Næringsforening. Undersøkelsen ble besvart i juni 2023 og gjennomføres for tredje gang i vår region.

Løypemeldingen utgjør en serie av regionale bærekraftsundersøkelser som utarbeides av PwC i samarbeid med lokale næringsforeninger ulike steder i Norge.

Formålet med utarbeidelsen av *Løypemeldingen* er å øke innsikten i bærekraftsarbeidet til en større bredde av virksomheter på tvers av Norge - og rette oppmerksomhet til relevante muligheter og utfordringer.

Vi håper rapporten vil bidra til gode diskusjoner rundt omstillingen til et mer bærekraftig næringsliv i vår region. God Lesing!

Løypemeldingen er en undersøkelse som gjennomføres i ulike regioner på tvers av Norge

14 % Nord
Næringsforeningene for Alta, Hammerfest, Tromsø, Bodø, Narvik, Rana, Fauske, Harstad, Meløy og Finnsnes.

14 % Trondheim
Næringsforeningen i Trondheimsregionen

12 % Nordvest
Næringsforeningene for Ålesund, Vestnes, Ulstein, Sogn og Fjordane, Florø, Fosnavåg, Førde, Herøy, Molde, Sogn, Stad og Ørsta.

14 % Bergen
Bergen Næringsråd

7 % Haugalandet
Næringsforening Haugalandet

21 % Stavanger
Næringsforeningen i Stavanger-regionen

17 % Sørlandet
Næringsforeningene for Kristiansandsregionen, Arendal og Grimstad.

1 % Annet

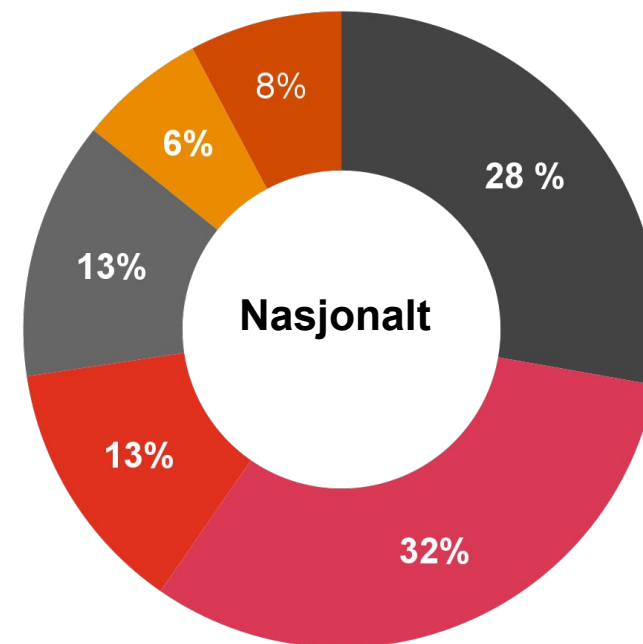
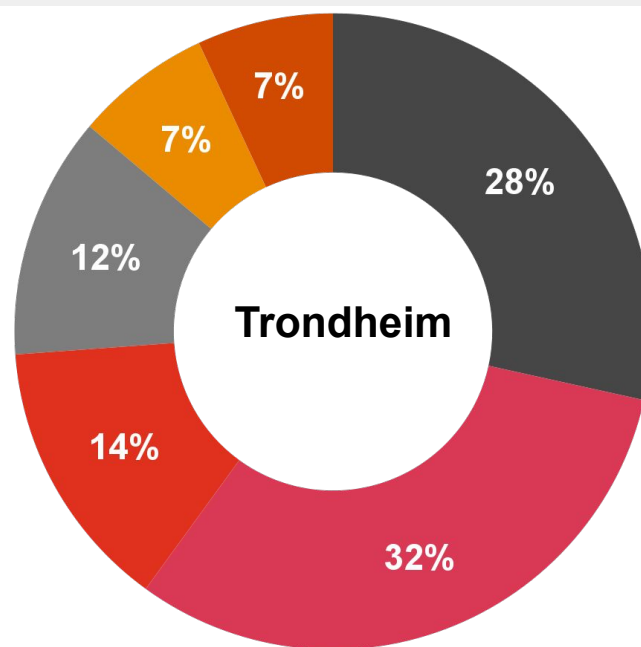

Undersøkelsen er besvart av et stort antall virksomheter av ulik størrelse

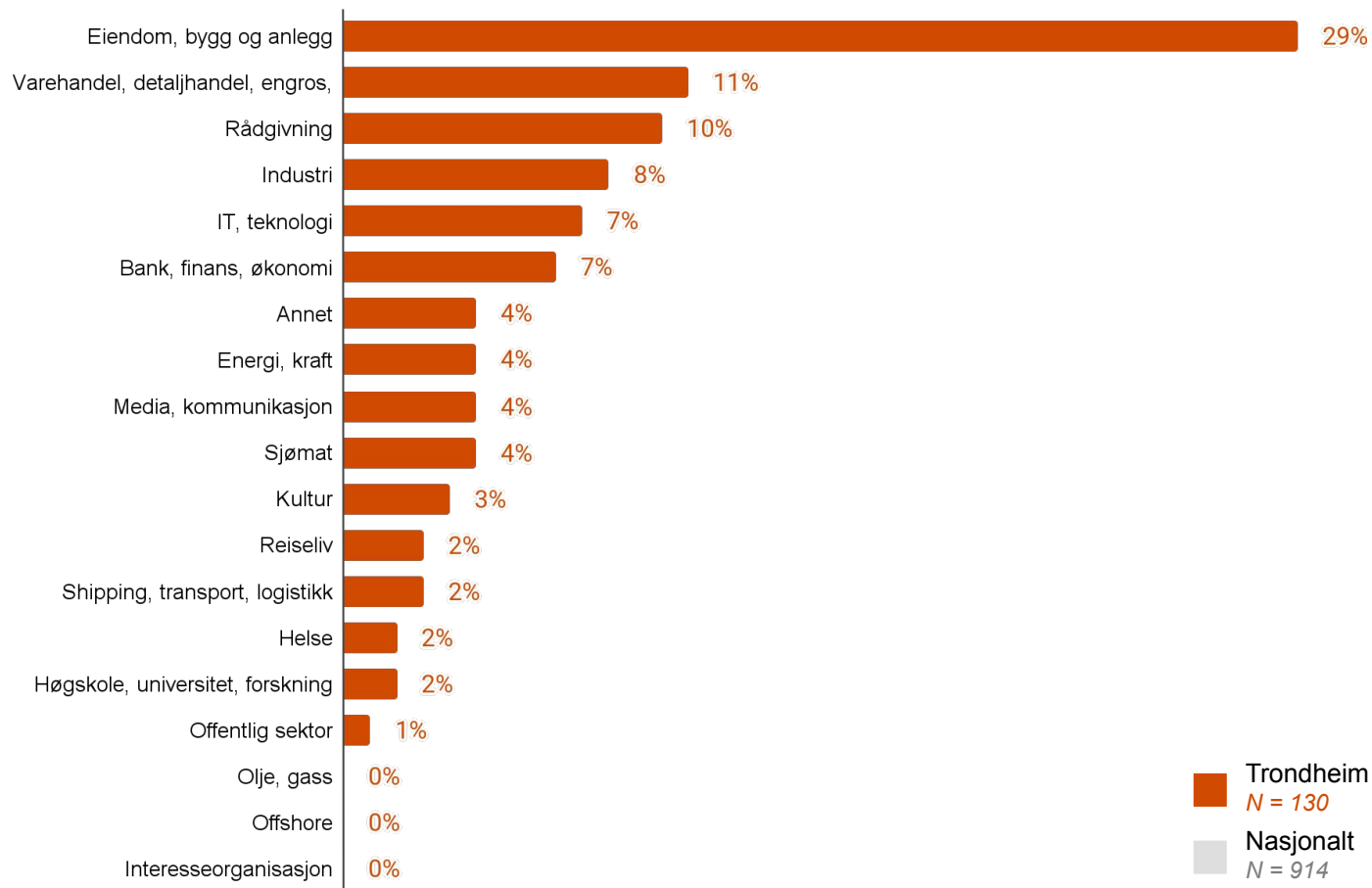
Utvalget er i stor grad representert av mindre virksomheter, med under 100 ansatte, både nasjonalt og i Trondheim.

Det er hovedsakelig større virksomheter som treffes av EUs kommende bærekraftsdirektiv og andre lovkrav. En stor del av de mindre virksomhetene vil derimot treffes indirekte av lovkravene ved at de inngår i verdikjeden hos større virksomheter.

Undersøkelsene har i hovedsak blitt besvart av ledere i virksomhetene. I Trondheim er nesten 15 % besvart av bærekraftsansvarlige/CSO.

Løypemeldingen inkluderer svar fra virksomheter i ulike bransjer

Grafen viser fordelingen av antall virksomheter i ulike bransjer for Trondheim sammenlignet med nasjonalt.

Eiendom-, bygg- og anleggsbransjen (EBA) er høyest representert i undersøkelsen, både nasjonalt og i Trondheim. EBA er en av de mest sentrale bransjene i det grønne skiftet, da energieffektivisering av bygg og bærekraftige verdikjeder i byggebransjen vil være store bidragsytere til reduserte klimagassutslipp.

Bransjene **Varehandel, detaljhandel, engros, service, samt Bank, finans, økonomi** er høyere representert i Trondheim enn nasjonalt.

Løypemeldingen har utover dette fått respondenter fra et bredt spekter av bransjer, nasjonalt og i Trondheim.

02 Styring og ledelse av bærekraftsarbeid

70% av respondentene svarer at bærekraft står sentralt i virksomhetsstrategien

70 % av virksomhetene i undersøkelsen har en bærekraftstrategi enten som en del av virksomhetsstrategien eller som en separat strategi.

Om et selskap skal sikre konkurransekraften over tid er det helt sentralt at bærekraftsperspektivet integreres i selskapets strategi og forretningsmodell. 59% svarer at dette er tilfellet for deres virksomhet.

Funnene indikerer likevel at det er en større prosentandel av mellomstore og større virksomheter (>50 ansatte) som har en virksomhetsstrategi der bærekraft står sentralt og er integrert, enn hos mindre virksomheter. Blant de mindre virksomhetene svarer ca. femti prosent av respondentene at de ikke har en bærekraftstrategi, men at de jobber med bærekraftrelaterte tiltak.

Vi har en virksomhetsstrategi der bærekraft står sentralt og er integrert

59 %

Vi har en virksomhetsstrategi og en separat bærekraftstrategi

11 %

Vi har **ikke** en egen strategi for bærekraft, men jobber med bærekraftsrelaterte tiltak

23 %

Vi jobber ikke med spesifikke tiltak knyttet til bærekraft

7 %

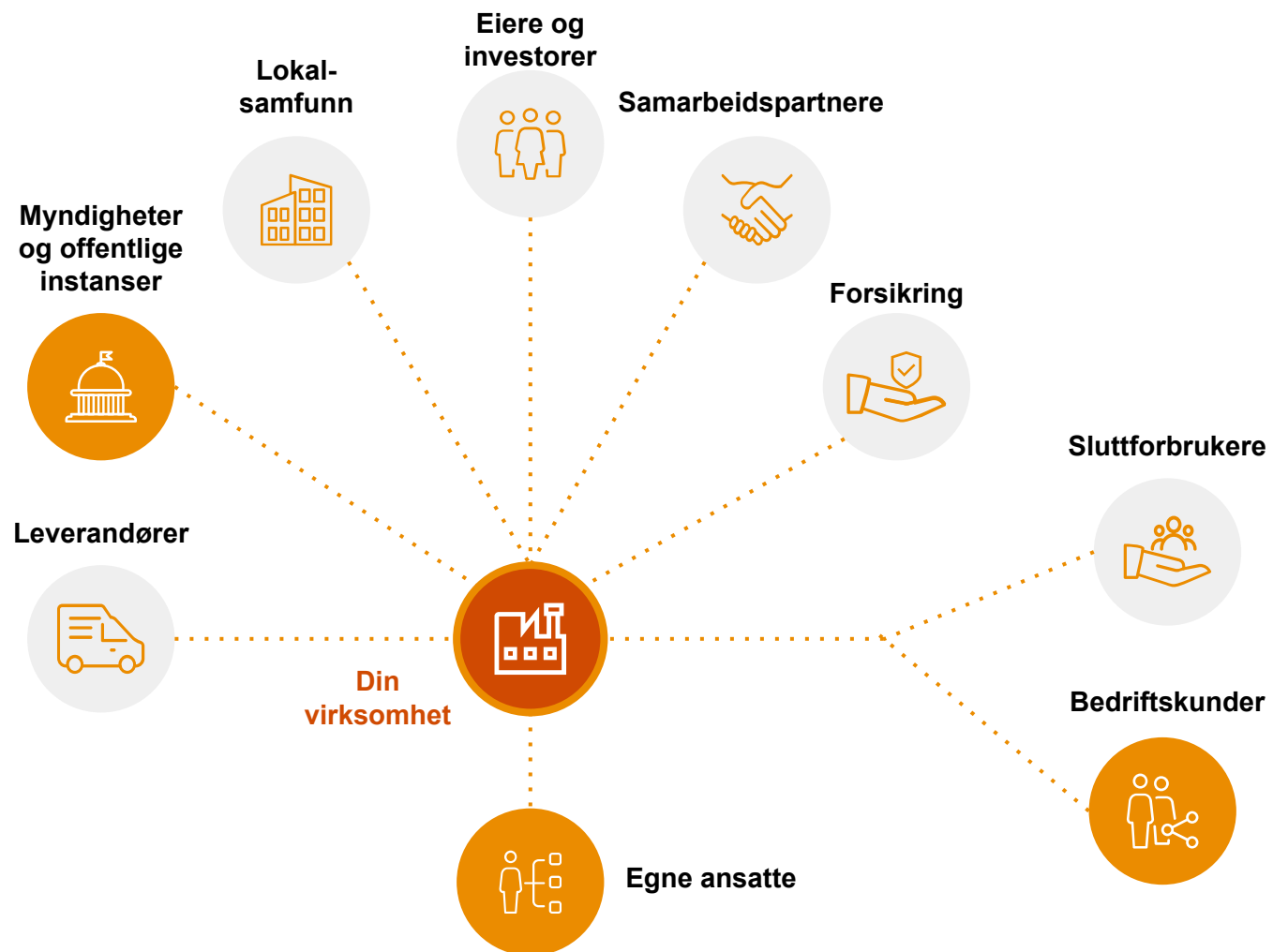
Vet ikke

0 %

Grafen viser om og/eller hvordan bærekraft er en del av strategien til virksomheten.

Flest mener at myndigheter og offentlige instanser har størst påvirkningskraft

Oversikten viser hvilke interessenter som har størst påvirkningskraft i verdikjeden.

Undersøkelsen viser at virksomheter mener *myndigheter og offentlige instanser* er den aktøren i verdikjeden som har størst potensiale til å påvirke eget bærekraftsarbeid. Deretter følger *bedriftskunder* og *egne ansatte*.

Sammenlignet med tidligere år er *myndigheter og offentlige instanser* vurdert til å ha en større påvirkningskraft enn bedriftskunder. I fjor ble kunder rangert som interessenten med størst påvirkningskraft.

Den høye plasseringen til *Myndigheter og offentlige instanser* kan ses i sammenheng med implementeringen av EU taksonomien, Bærekraftsdirektivet og Åpenhetsloven.

Manglende kapasitet og kompetanse er hovedutfordringene i bærekraftsarbeidet

I likhet med i fjor er det mangel på kapasitet og/eller ressurser som er den største utfordringen med å gjøre virksomheten mer bærekraftig. Undersøkelsen avdekker også at det er 49% av virksomheter som dedikerer mer enn én ressurs til arbeidet med bærekraft. I den forbindelse er det naturlig å anta at mindre virksomheter vil kunne ha større utfordringer med å prioritere tid og ressurser som imøtekommer behov og forventninger. I år er det forøvrig flere respondenter som trekker frem at manglende kompetanse/kunnskap er en av de største utfordringene med bærekraftsarbeidet, hvilket kan indikere en økt innsikt i fagfeltet.

Respondentene ble spurt om hva som er de største utfordringene med å gjøre virksomheten mer bærekraftig. 10 kategorier, hvorav virksomhetene kunne velge inntil tre.

Manglende kapasitet/ ressurser

46 %

2023

47 %

2022

Manglende kompetanse/ kunnskap

33 %

2023

30 %

2022

Bærekraftige investeringer er ikke økonomisk lønnsomt foreløpig

24 %

2023

24 %

2022

Lite makt/påvirkning i verdikjeden

24 %

2023

24 %

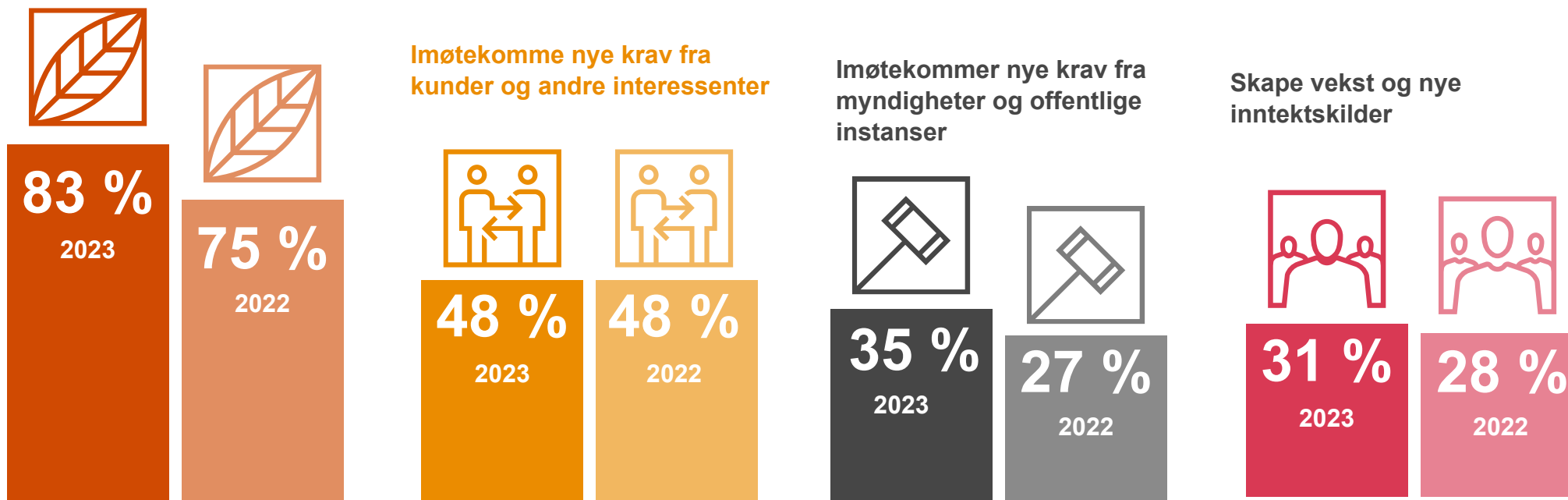
2022

Bidrag til et bærekraftig samfunn er fortsatt hovedmotivasjonen for bærekraftsarbeidet

Vissheten om at virksomheten bidrar til å gjøre samfunnet mer bærekraftig er også i år hovedmotivasjonen for bærekraftsarbeidet blant 83 % av virksomhetene. Det er en økning i respondentene som ser imøtekommelse av nye krav fra myndigheter og offentlige instanser som er hovedmotivasjon, hvilket kan sees i sammenheng med innføringen av blant annet direktivet om bærekraftsrapportering (CSRD). Det er også flere som i år opplever en motivasjon i å skape vekst og nye inntektskilder.

Respondentene ble spurt om hva som er hovedmotivasjonene for å gjøre virksomheten mer bærekraftig. 10 kategorier, hvorav virksomhetene kunne velge inntil tre.

Vissheten om at virksomheten bidrar til å gjøre samfunnet mer bærekraftig

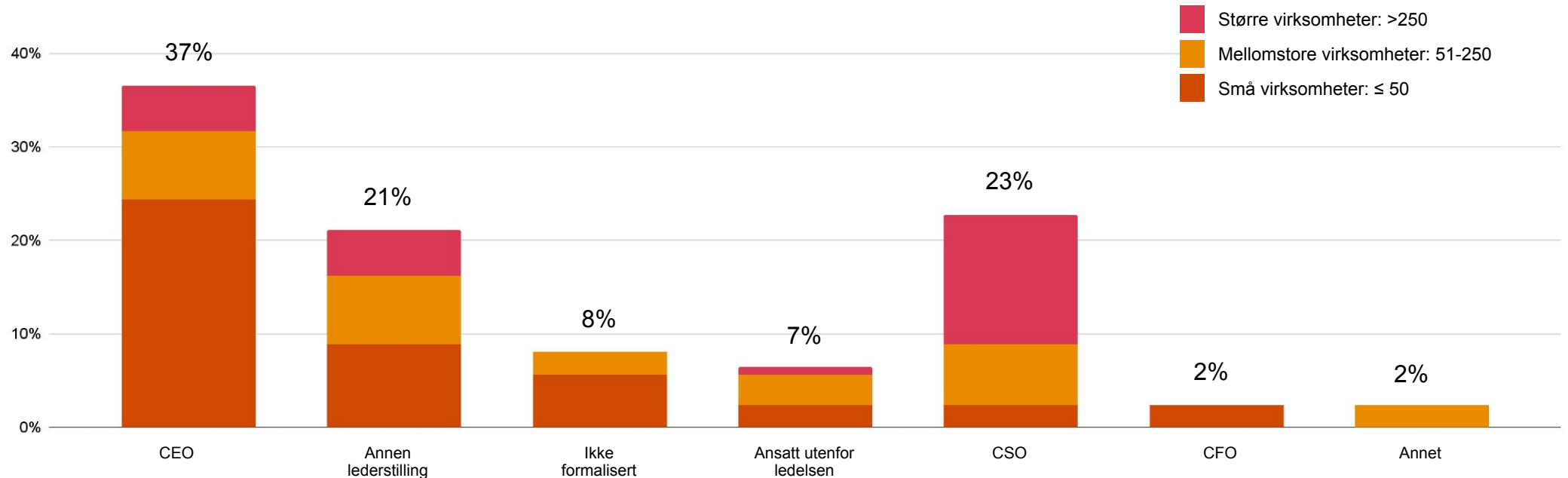
Store forskjeller i hvor ansvaret for bærekraftsarbeidet er plassert i virksomheten

23 %

av virksomhetene har lagt ansvaret for arbeidet med bærekraft hos CSO (Chief Sustainability Officer).

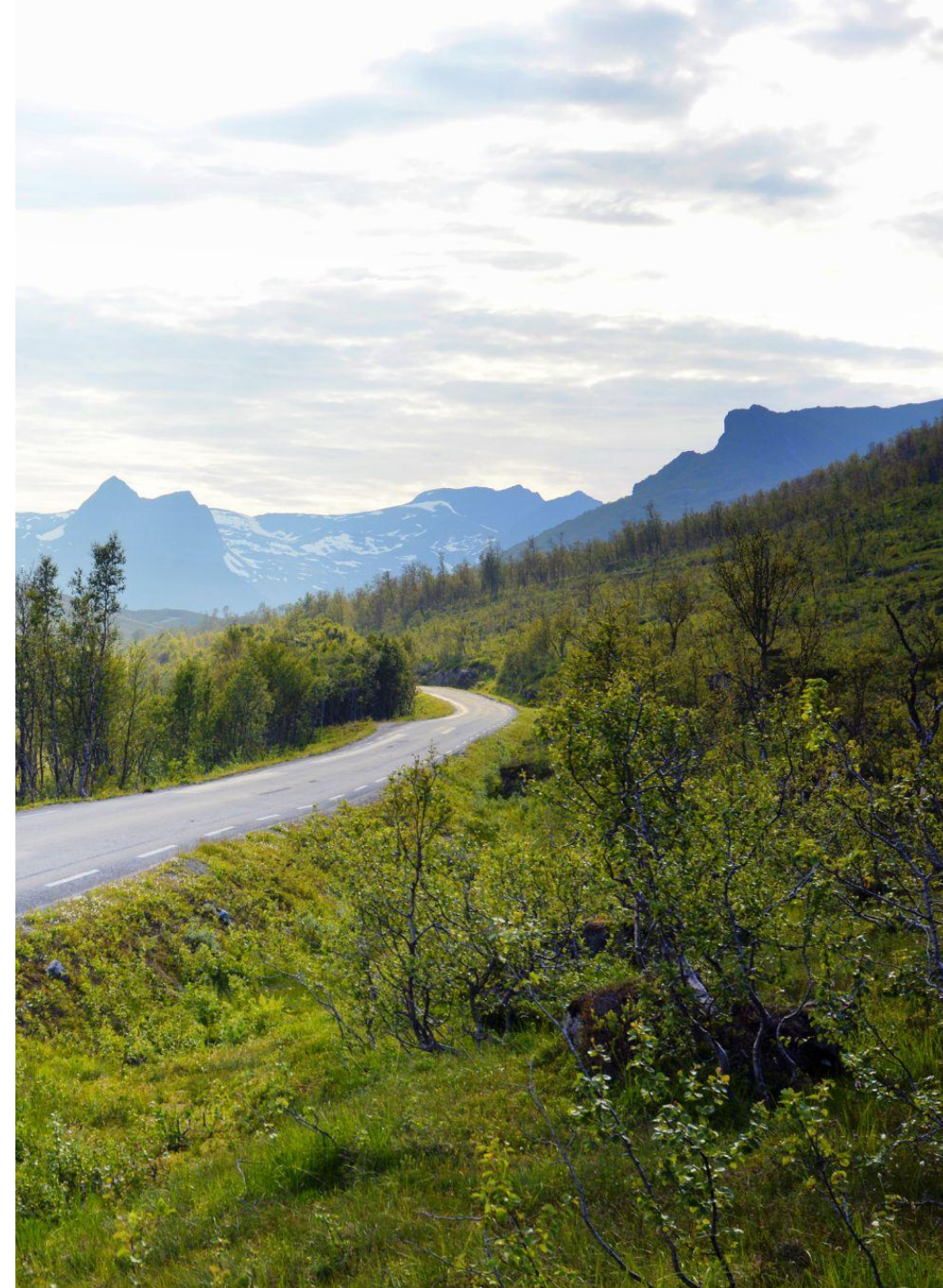
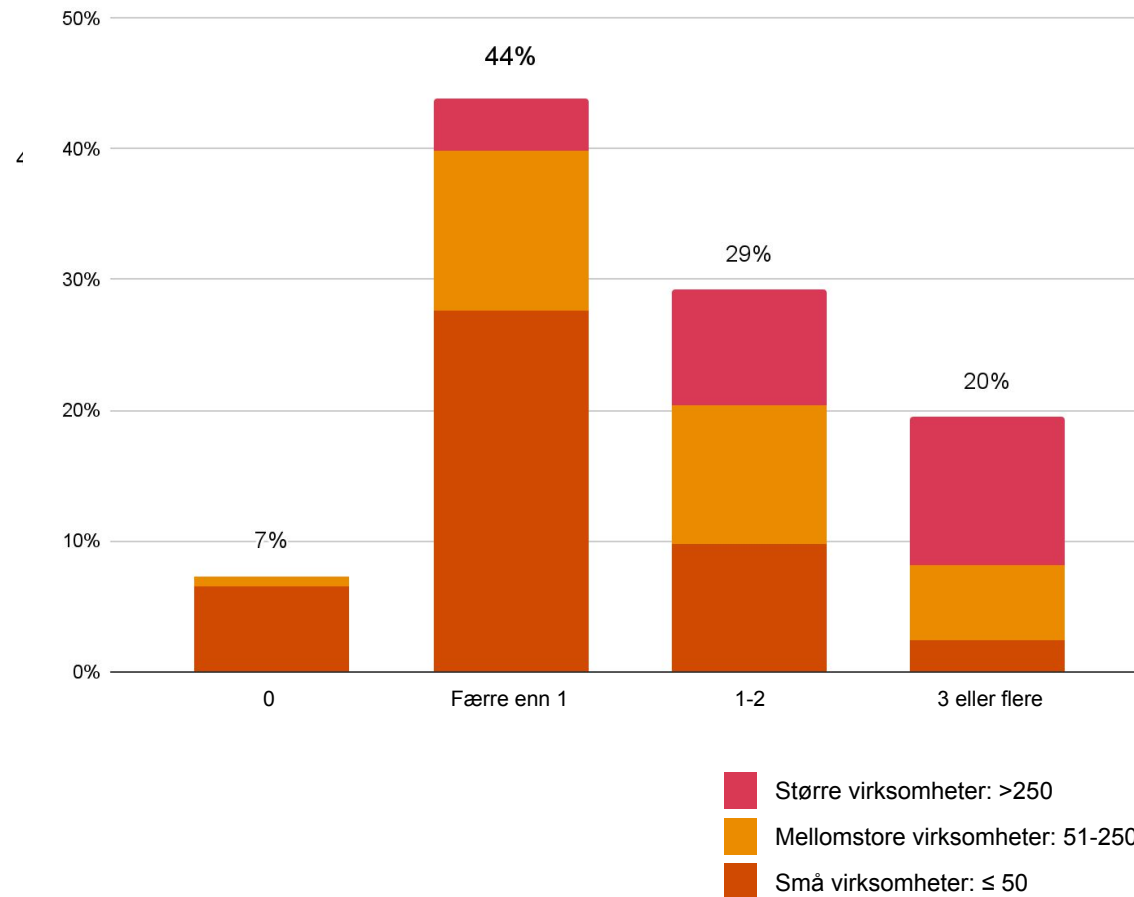
Blant små og mellomstore virksomheter ligger ansvaret for bærekraft hovedsakelig hos CEO, CSO eller en annen lederstilling. Sammenlignet med tidligere år er ansvaret i større grad dedikert til en bestemt ansvarlig.

Blant de større virksomhetene er dette ansvaret oftere plassert hos en bærekraftsansvarlig (CSO). Ressursallokering bør tilpasses virksomhetens behov, men det er viktig at ønsket tilnærming forankres både i styret og ledelsen, at roller og ansvar er tydelig definert, samt at involverte ressurser får dedikert tilstrekkelig med tid til å kunne levere på ønskede resultatmål.

Forventer vi gull og grønne skoger uten å gjøre de nødvendige investeringene?

Antall årsverk virksomheten har dedikert til bærekraftsarbeidet:

God styring og kontroll starter med formalisering i styrende dokumenter

God virksomhetsstyring er kritisk for å drive bærekraftige forretninger i dagens komplekse og dynamiske verden. God styring og kontroll handler om hvordan beslutningsprosesser er organisert, fra styret og nedover i organisasjonen, og kan illustreres slik figuren viser.

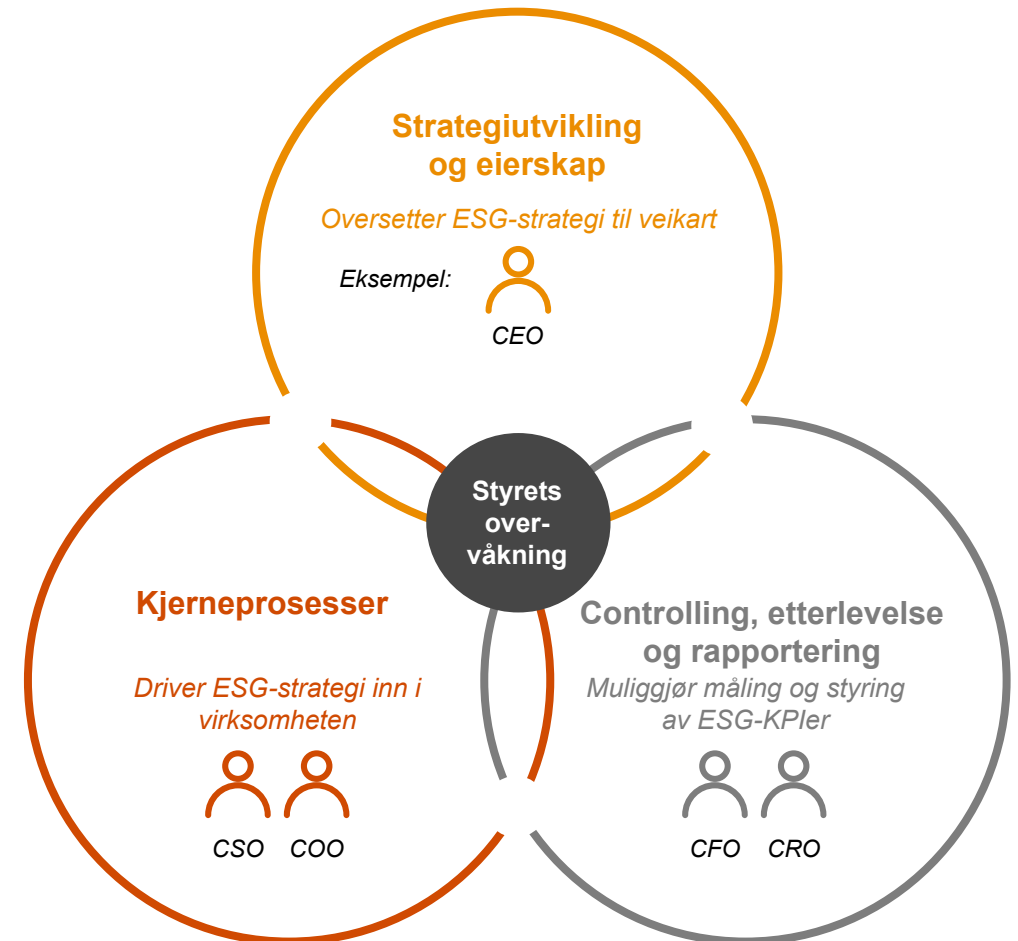
I CSRD er det kommet et større fokus på virksomhetsstyring og rapporteringspunkter på dette. Det er også tendenser blant investormiljøene at det er et økt fokus på virksomheters styring og kontroll. Mange selskaper rapporterer allerede på noen av disse punktene i årsrapport og andre lovpålagte krav.

Tydliggjøring og **forståelse** for roller og ansvar er en sentral suksessfaktor for god styring og kontroll.

Kjennetegn ved god modenhet på virksomhetsstyring:

- Oppfølging av mål og strategier er på styrenivå
- Roller relatert til ESG er tydelig definert. Mellomledere har også mer definerte roller og dypere kunnskap og innsikt
- Bærekraft er integrert i virksomhetsstyring og risikostyring, resultatstyring av enkeltpersoner og forretningsprosesser - inkludert kompensasjon av ledere

Kjennetegn ved god modenhet på virksomhetsstyring:

03 Bærekrafts- rapportering

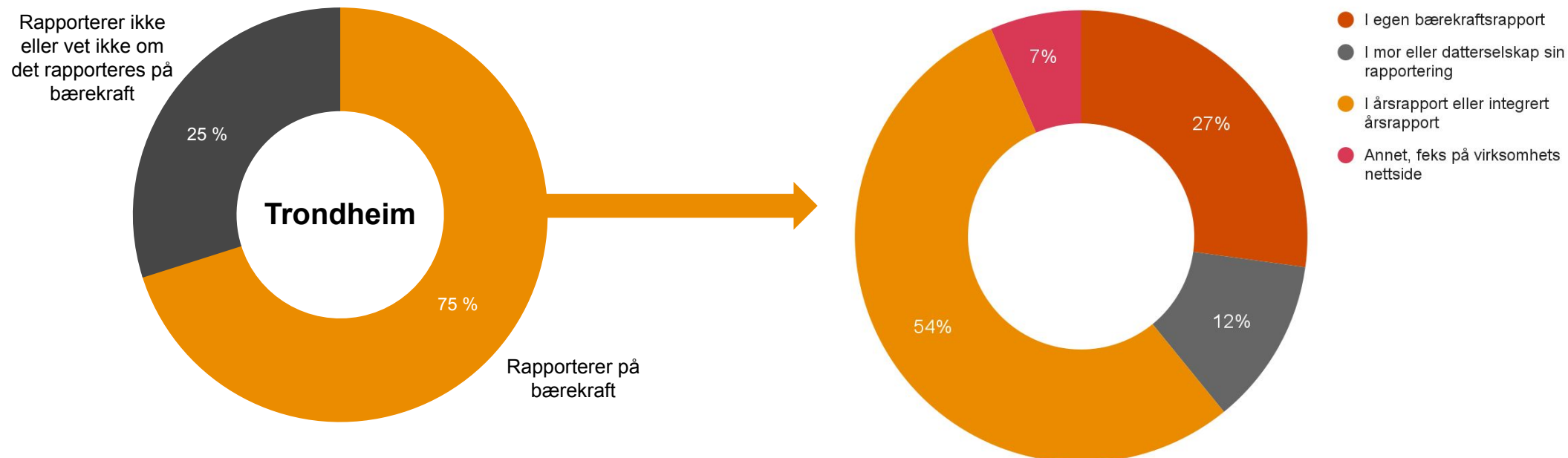

Stadig flere rapporterer på bærekraft

Vi ser en positiv trend, sammenlignet med i fjor, der andelen som rapporterer på bærekraft i Trondheim har økt fra 53 % til 75 %. Undersøkelsen viser at flertallet av virksomhetene nå rapporterer i årsrapporten eller i en integrert årsrapport, i motsetning til i fjor hvor flertallet rapporterte i en egen bærekraftsrapport. Andelen som nå rapporterer i en årsrapport eller i en integrert årsrapport har økt fra 35 % i 2022, til 54 % i 2023.

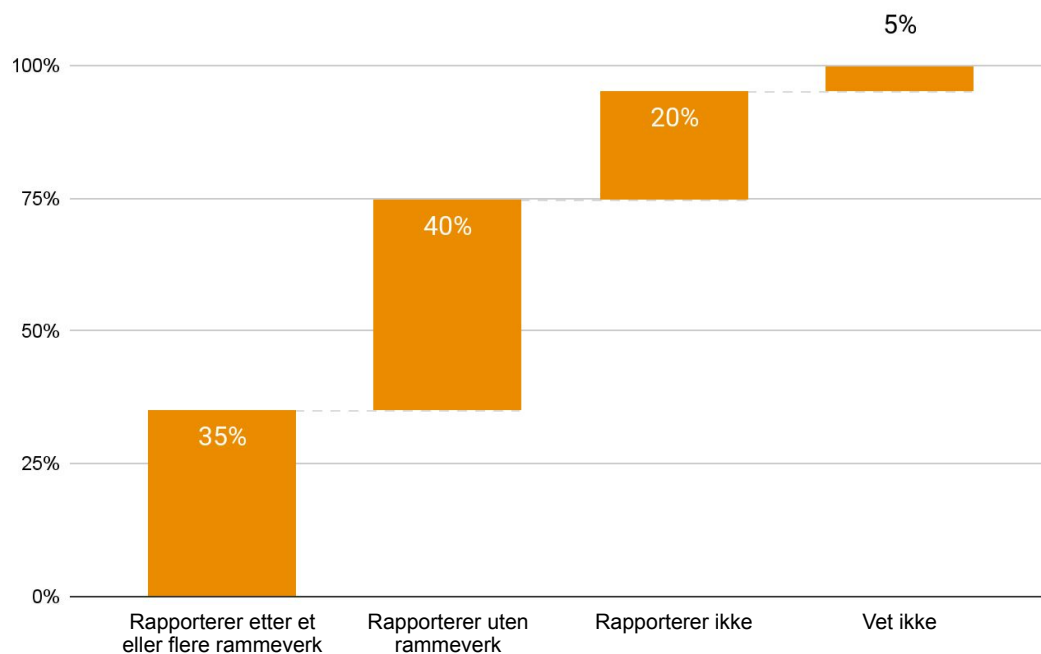
Det kommende bærekraftsdirektivet (CSRD), vil føre til at flere virksomheter blir underlagt omfattende krav til rapportering. Bærekraftsrapportering skal da inkluderes i årsrapporten. Funnene kan tyde på at flere selskaper allerede begynner å innrette seg etter de nye rapporteringskravene.

Blant respondentene som rapporterer på bærekraft rapporterer de i følgende format:

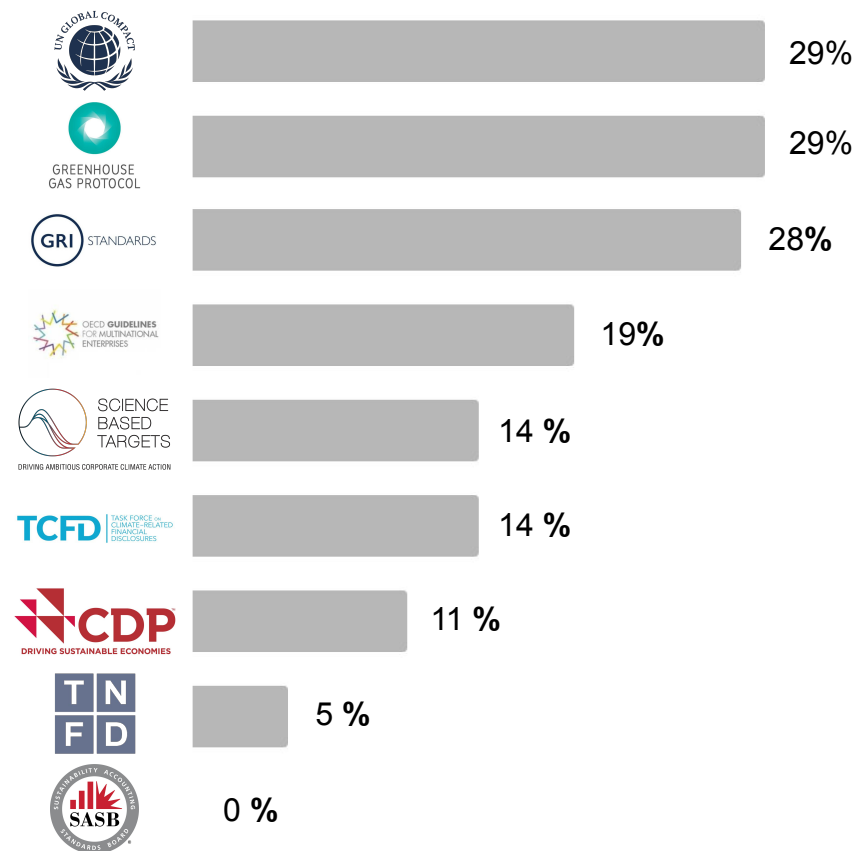

Stadig flere rapporterer på bærekraft, men bare 35 prosent rapporterer i henhold til et rammeverk

Per i dag er det stor variasjon i hvordan virksomheter rapporterer på bærekraft, og følgelig er det vanskelig for lesere av bærekraftsinformasjon å sammenligne på tvers av virksomheter og bransjer. I lys av kommende krav og behov for åpenhet rundt virksomheters påvirkning og bærekraftsarbeid anbefales alle virksomheter å følge relevante rapporteringsstandarder, og opplyse om hvilke standarder som er brukt i rapporteringen.

Grafen viser respondentenes bruk av anerkjente rammeverk:

Morgendagens lovkrav bygger på best practice fra frivillige rapporteringsrammeverk

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), også kjent som bærekraftsdirektivet, er et rapporteringsrammeverk utarbeidet av EU som stiller nye krav til bærekraftsrapportering, herunder også krav om attestasjon av bærekraftsinformasjon. Gjennom innføringen av CSRD vil rapporteringskravene bli mer omfattende sammenlignet med dagens rapporteringskrav. Det er fokus på **relevans**, **standardisering** og **sammenlignbarhet**, både over tid og på tvers av foretak.

Pliktige standarder for bærekraftsrapportering (ESRS) inneholder foreløpig totalt 86 rapporteringskrav som gir et totalt antall datapunkter på 1.144 bærekraftsforhold innenfor miljømessige, sosiale og ansattes forhold, overholdelse av menneskerettigheter, bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser, samt virksomhetsstyring.

Ved utvikling av ESRS-standardene var målet å samkjøre og bygge på allerede eksisterende rammeverk som GHG, TCFD, TNFD, CDP, OECD og SASB. De har til og med inngått et offisielt samarbeid med GRI.

Hvem omfattes av CSRD?

Fra 2024 vil en rekke store foretak bli lovpålagt å rapportere iht. CSRD, og i årene som følger vil kravene justeres slik at stadig flere virksomheter blir rapporteringspliktig. Kravene oppfattes som svært omfattende, og har til formål å sikre pålitelig, konsistent og relevant bærekraftsrapportering og -attestering.

Utgangspunktet for vurderingen om hvem som omfattes er terskelverdiene for små, mellomstore og store foretak i regnskapsdirektivet. Disse oppdateres hvert 5. år og det gjennomføres for øyeblikket en høringsrunde. Dersom det foreliggende lovforslaget gjennomføres vil bærekraftsdirektivet i første omgang gjelde for børsnoterte virksomheter og banker, forsikringselskaper og kredittforetak som har minst 500 ansatte, og som har omsetning over 550 MNOK eller balanse over 275 MNOK. Allerede året etter gjelder bærekraftsdirektivet for samtlige store foretak - uavhengig av om de er børsnotert eller ikke - dersom de overstiger minst to av tre krav knyttet til antall ansatte (250), omsetning (550 MNOK) og balanse (275 MNOK). I 2026 omfattes i tillegg mindre børsnoterte selskaper som oppfyller minst to av tre krav knyttet til omsetning (10-550 MNOK), balanse (5-275MNOK) og antall ansatte (10-250).

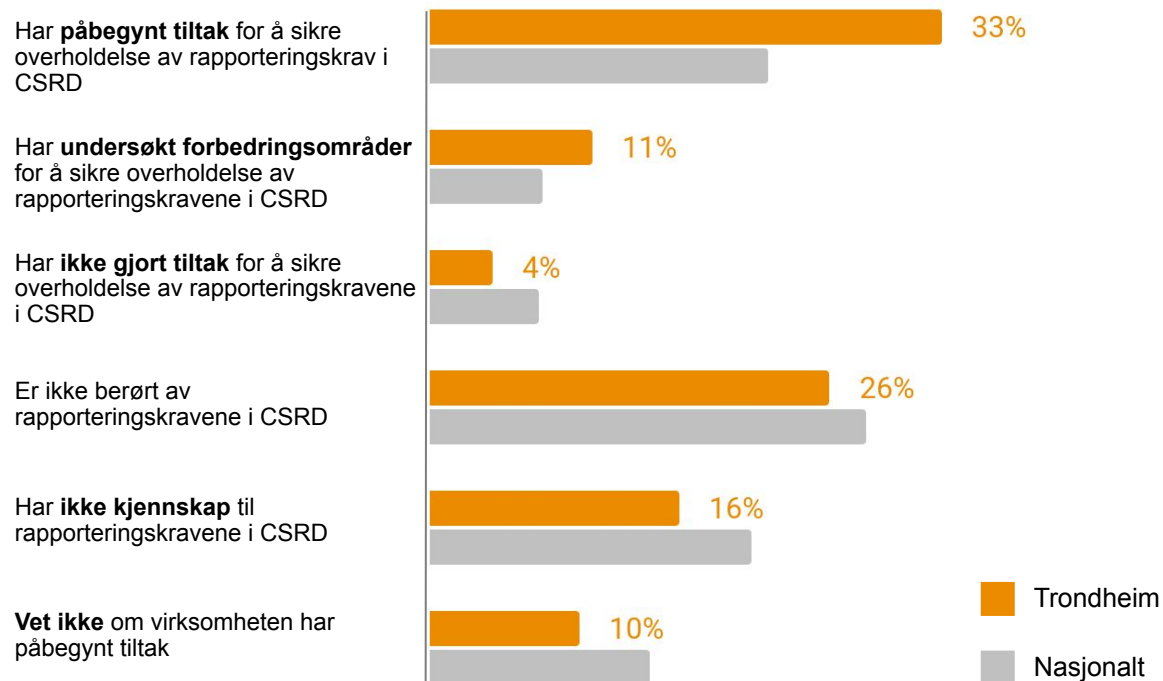
Til tross for at mindre selskaper ikke rammes direkte av CSRD, vil virksomheter også under størrelsesbegrensningene oppleve indirekte påvirkning gjennom de større virksomhetenes verdikjeder.

Hvor forberedt er virksomhetene på CSRD?

33 %

av respondentene i undersøkelsen svarer at de har påbegynt tiltak for å sikre overholdelse av rapporteringskravene i CSRD. Betydelig høyere enn det som rapporteres nasjonalt

5 steg for for å forberede seg på CSRD:

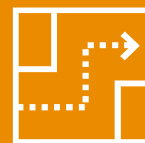
1. Sikre forståelse og bygge kompetanse for hvilke krav du vil bli berørt av

2. Gjennomføre en **dobbel** vesentlighetsanalyse

3. **Kartlegge GAP** mellom dagens rapportering og krav i ESRSene

4. Lage et **veikart** med tiltak for å lukke GAPene og komme i mål

5. **Attestasjon** fra en uavhengig tredjepart

Vesentlighetsanalyser er sentrale verktøy for å kartlegge virksomhetens muligheter og risikoer

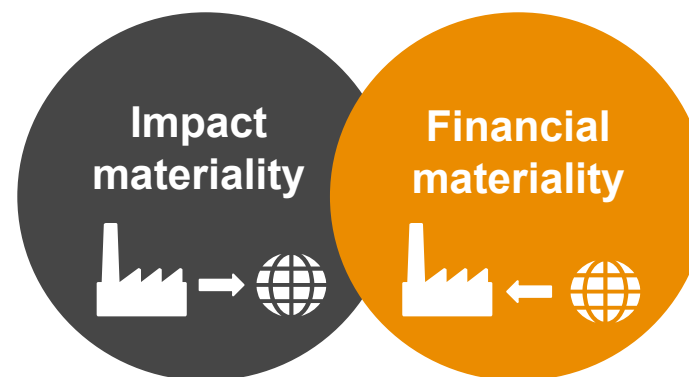
Vesentlighetsanalyser anvendes til å identifisere, prioritere og synliggjøre hvilke bærekraftstema som er viktigst for virksomheten. Resultatene av vesentlighetsanalysen setter rammene for prioriteringer og metoder, i bærekraftsarbeidet. Uten en tilstrekkelig vesentlighetsanalyse er det vanskelig å sitt bidrag tilg klimaendringer, og hvordan klimaendringer påvirker virksomheten.

CSRD (Bærekraftsdirektivet) fastsetter et rammeverk for hvordan virksomheter skal vurdere vesentlighet. CSRD bruker begrepet **dobbel vesentlighet**, og beskriver at virksomheter skal vurdere hvordan både **bedriften påvirker omverdenen**, og hvordan **klimaendringer vil påvirke bedriftens virksomhet** i fremtiden. Det bør merkes at rammeverket for hvordan gjennomføre dobbelt vesentlighetsanalyser er svært omfattende.

Det er positivt at **omtrent halvparten av respondentene** har gjennomført en form for vesentlighetsanalyse, samtidig som resterende respondenter oppfordres til å igangsette dette arbeidet så fort som mulig. Virksomheter som ikke tar inn over seg de endrede rammevilkårene som følger av klimaendringene, vil kunne gå glipp av store muligheter i fremtiden.

35 %

har gjennomført en form for vesentlighetsanalyse.

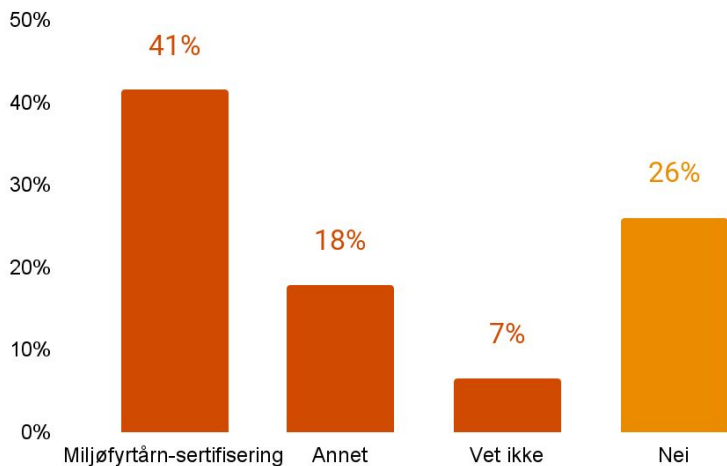

Over en tredjedel av virksomhetene rapporterer på Miljøfyrtårn

35 %

av virksomhetene sier de rapporterer på rapporteringskravene i Miljøfyrtårn

Samtidig er det fortsatt over en tredjedel av respondentene som ikke anvender kjente rammeverk eller standarder for bærekraftsrapportering, eller vet ikke hvilket rammeverk de bruker.

Miljøfyrtårn

Miljøfyrtårn er en sertifiseringsordning hvor virksomheter må oppfylle bransjespesifikke kriterier innen miljøledelse på områdene innkjøp, avfall, reise, energi og arbeidsmiljø, samt årlig rapportere på overordnede klima- og miljødata. Miljøfyrtårnsertifisering kan være en god plass å starte for flere bedrifter.

Miljøfyrtårnsertifisering inkluderer allerede måling og rapportering av **Klimaregnskap**, noe som kan lette noe av overgangen hvis selskapet vil rapportere på CSRD eller annen internasjonal anerkjent rammeverk.

Begrensningen med miljøfyrtårnsertifisering er at den primært fokuserer på miljøaspekter og kan mangle en omfattende dekning av sosiale og virksomhetsstyrende faktorer som kreves av CSRD.

Miljøfyrtårnsertifisering er primært relevant i Norden og har begrenset internasjonal aksept når det kommer til EU-standard og retningslinjer. CSRD-kravene vil være mer omfattende og kompliserte enn miljøfyrtårnsertifisering, noe som kan kreve ytterligere ressurser for å oppfylle.

04 Klima og miljø

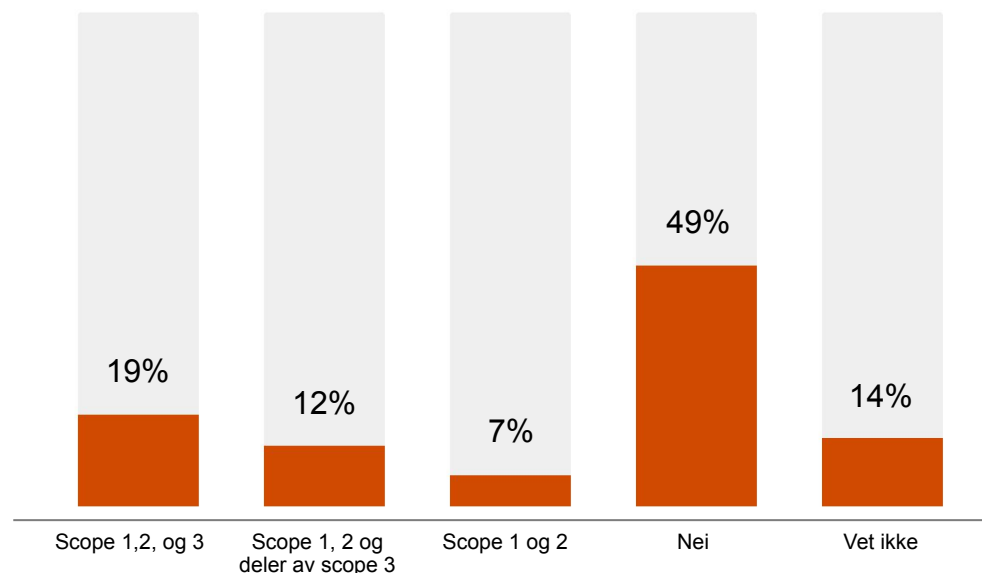
Rundt halvparten av selskapene rapporterer på klimapåvirkning

Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollen) er beste praksis-standard for rapportering av klimagassutslipp. For å rapportere i henhold til GHG-protokollen må virksomheten minimum inkludere utslipp i Scope 1 og Scope 2, hvilket omfatter direkte utslipp fra kilder som virksomheten eier og kontrollerer samt utslipp fra innkjøpt energi. Dagens utkast til fremtidig lovverk for bærekraftsrapportering inneholder også krav til at virksomheter må vurdere sin indirekte klimapåvirkning i verdikjeden (Scope 3) og rapportere på denne dersom den er vesentlig.

Blant selskapene som svarer at de har utarbeidet klimaregnskap har 89 % kartlagt de direkte utslippene (Scope 1), mens bare 62 % har inkludert utslipp fra produksjon av innkjøpt energi (Scope 2). Scope 3 er ofte svært omfattende ettersom det inkluderer utslipp både knyttet til innkjøpte varer og tjenester og utslipp knyttet til solgte produkter og investeringer. I undersøkelsen oppgir 69 % at de rapporterer på indirekte utslipp fra verdikjeden (Scope 3), men det er usikkert hvor bredt denne rapporteringen favner og hvilke utslipp som er inkludert.

49 %

Har ikke utarbeidet klimaregnskap i tråd med GHG protokollen som viser virksomhetens klimagassutslipp

Flest har satt seg klimabaserte mål innen energiforbruk

37 %

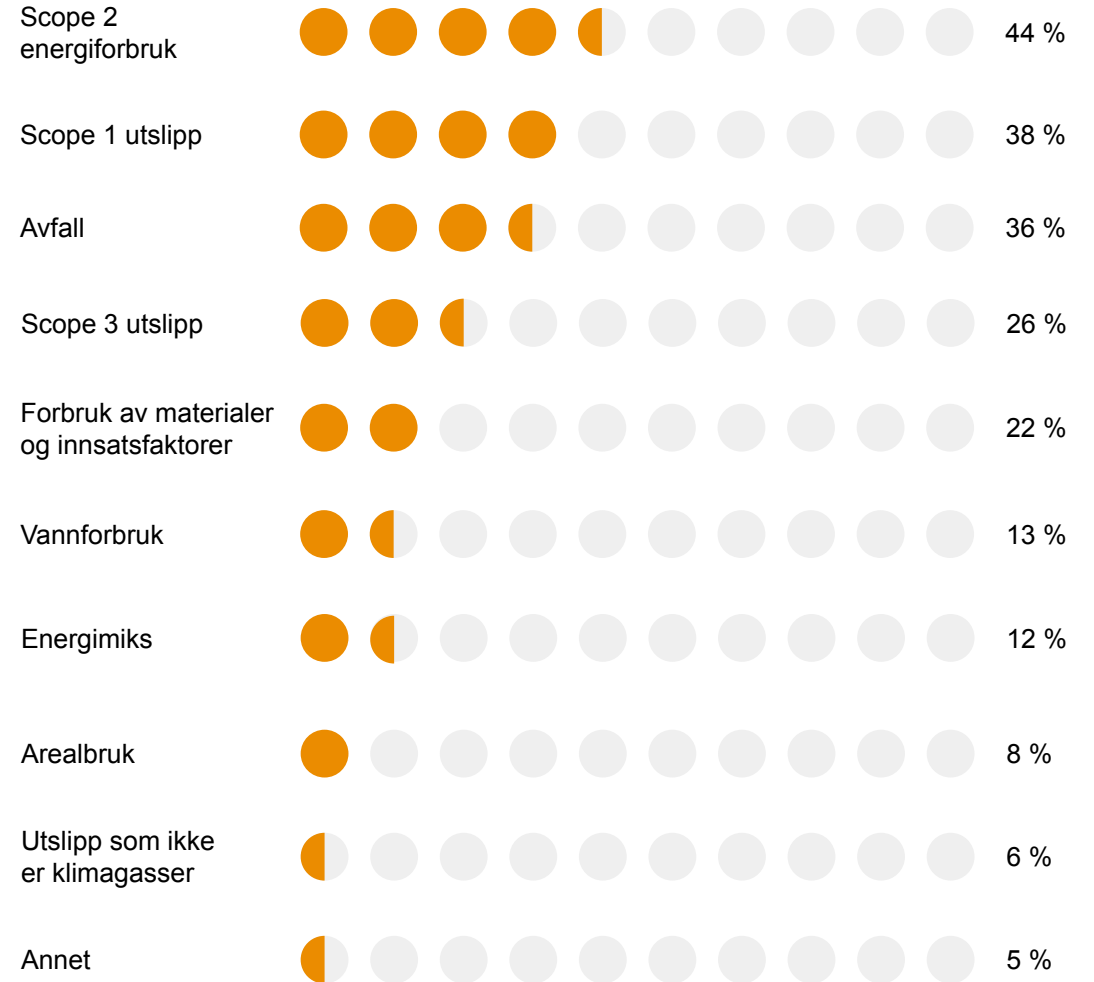
Har **ikke** satt seg tallbaserte mål

Blant disse har nesten halvparten satt tallfestede mål for å redusere eget energiforbruk. Dette kan ha sin naturlige forklaringer i tidvis høye strømpriser. Det er en forventningen om at Norge vil oppleve et energiunderskudd innen 2027, som vil kunne bidra til at strømpriser forblir høye og at det blir en kamp om den fornybare energien som er tilgjengelig på markedet.

Det er dog interessant at relativt få har satt mål knyttet til energimiks (6%), sammensetningen av typer energi, med tanke på forventningen om økte CO2-priser, reduksjonen av klimakvoter og tilgjengeligheten av klimakreditter.

Blant respondentene som har satt seg tallbaserte mål for klima og miljø, har de satt seg konkrete tallbaserte mål innen følgende kategorier:

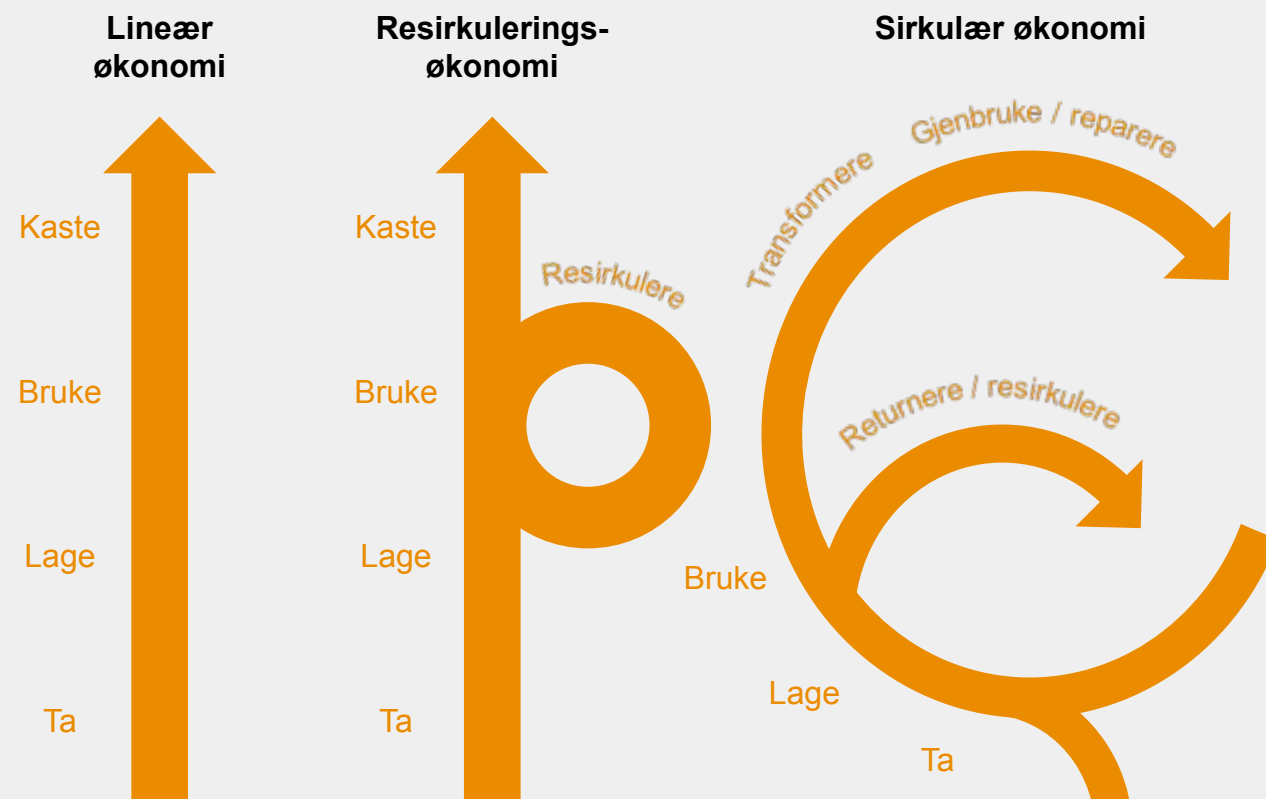
Introduksjon til sirkulær økonomi

62 %

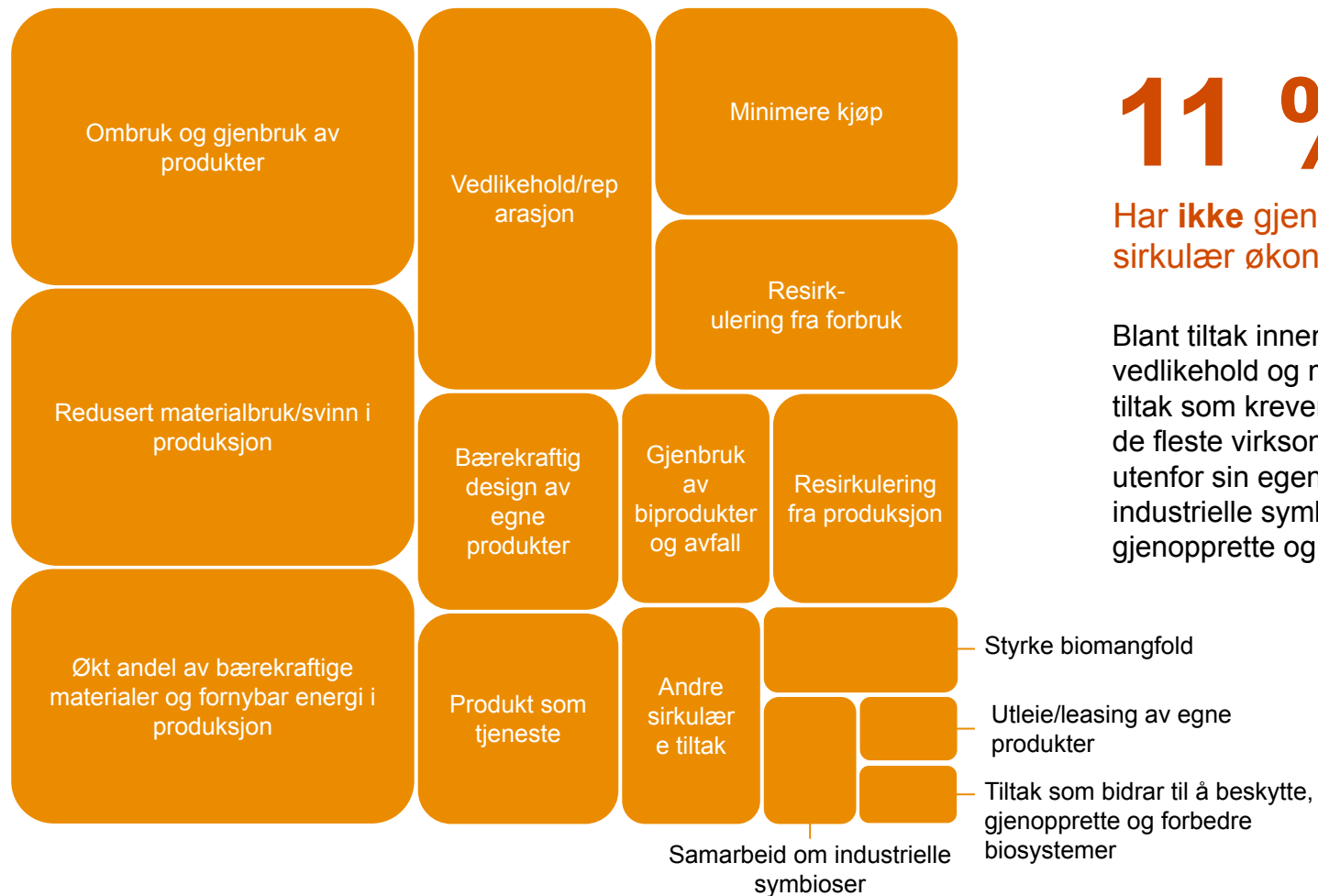
Har iverksatt tiltak knyttet til sirkulær økonomi. Det er også 30% som svarer at sirkulær økonomi er et prioritert område i sin virksomhet. Til tross for dette er det kun 14 % som har satt seg tydelige mål for å tilpasse seg overgangen til sirkulær økonomi.

Sirkulær økonomi er en viktig del av løsningen for å oppnå bærekraftig omstilling

I en sirkulær verdikjede må produktene designes med sirkulære prinsipper i tankene, vare så lenge som mulig, repareres, oppgraderes, deles og i større grad brukes om igjen. Når produktene ikke kan brukes om igjen så kan ressurser materialgjenvinnes og brukes som råvarer i en ny produksjon. Slik utnytter vi de samme ressursene flere ganger og minst mulig går tapt.

Hvilke tiltak er mest vanlig å implementere?

11 %

Har **ikke** gjennomført tiltak innen sirkulær økonomi

Blant tiltak innen sirkulær økonomi er redusert materialbruk, vedlikehold og minimere kjøp de mest populære. Dette er et tiltak som krever mindre ressurser og som er tilgjengelig for de fleste virksomheter. Tiltak som krever at virksomheten ser utenfor sin egen virksomhet, for eksempel samarbeid med industrielle symbioser eller tiltak som bidrar til å beskytte, gjenopprette og forbedre biosystemer er mindre vanlige.

Størrelsen på boksen indikerer antall respondenter som har svart at de har gjennomført tiltaket.

05 Sosial bærekraft

Åpenhetsloven

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022, og første redegjørelse for aktsomhetsvurderingen skulle offentliggjøres senest 30.juni 2023. Loven stiller krav til åpenhet og ansvarlighet i egen drift og i leverandørkjeden, og har som mål å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester. Loven skal også sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer mulige bidrag til brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Virksomhetene som omfattes av loven plikter i korte trekk å:

1

Utføre aktsomhetsvurderinger

Selskapet skal utføre aktsomhetsvurderinger for å kartlegge, forebygge, gjøre rede for og følge opp hvordan virksomheten håndterer konsekvenser av virksomheten.

2

Redegjøre regelmessig for disse vurderingene

Virksomheten skal redegjøre for de vurderingene som er gjort i punktet over, samt hvilke tiltak som er iverksatt.

3

Gi informasjon til enhver som retter en skriftlig forespørsel om det

Utenforstående kan be om innsyn i hvordan virksomheten håndterer negativ påvirkning på menneskerettigheter og arbeidsforhold.

Flere har gjennomført tiltak for overholdelse av kravene i Åpenhetsloven

88 % av omfattende virksomheter har

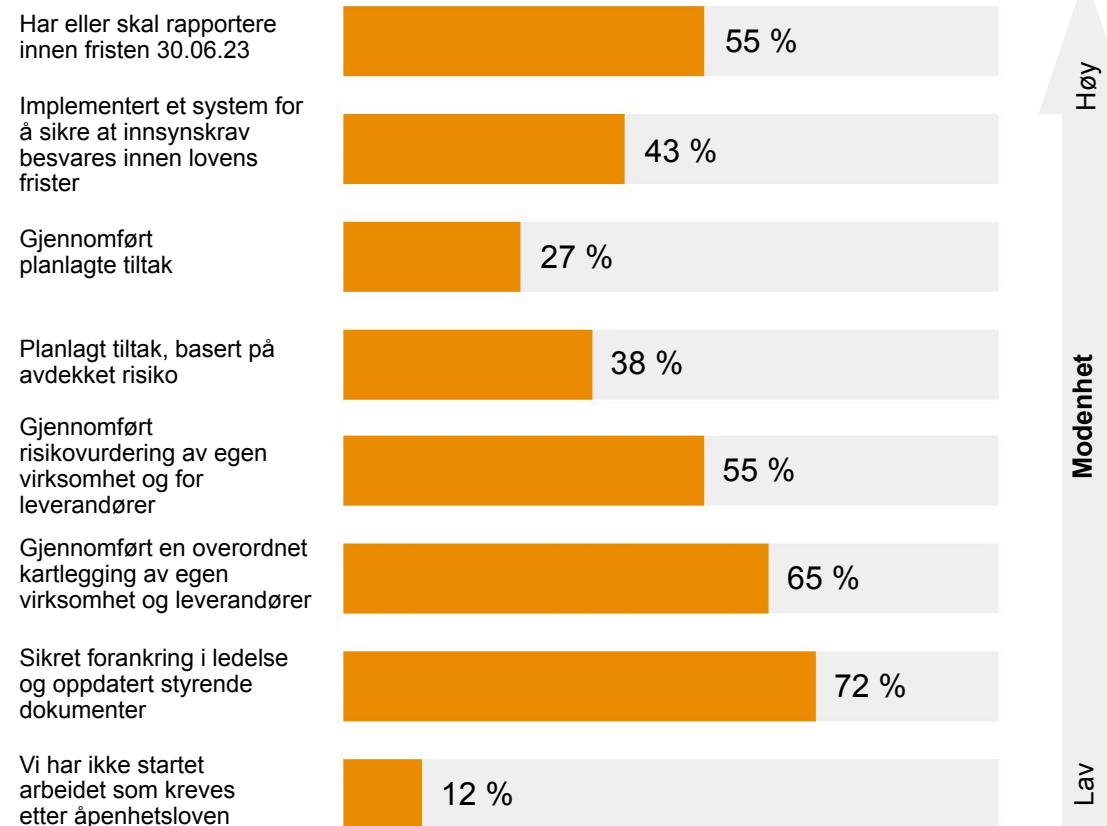
startet arbeidet med å overholde kravene i Åpenhetsloven.

Tolv prosent av selskapene som er omfattet av Åpenhetsloven har ikke startet arbeidet som kreves for overholdelse og det var bare 50 prosent av virksomhetene som har eller hadde planer om å rapportere før fristen 30 juni.

Blant de som har gjennomført tiltak er det forankring i ledelse og oppdatering av styrende dokumenter er steget flest av virksomhetene har gjennomført. Det er imidlertid få av selskapene som hadde gjennomført planlagte tiltak.

Av de som er omfattet av Åpenhetsloven, har de gjennomført følgende tiltak for å møte kravene i loven:

Alternativene er rangert etter steg til overholdelse av loven, hvor rapportering innen fristen er siste steg. N = 100

Tallbaserte mål for sosiale forhold

68 %

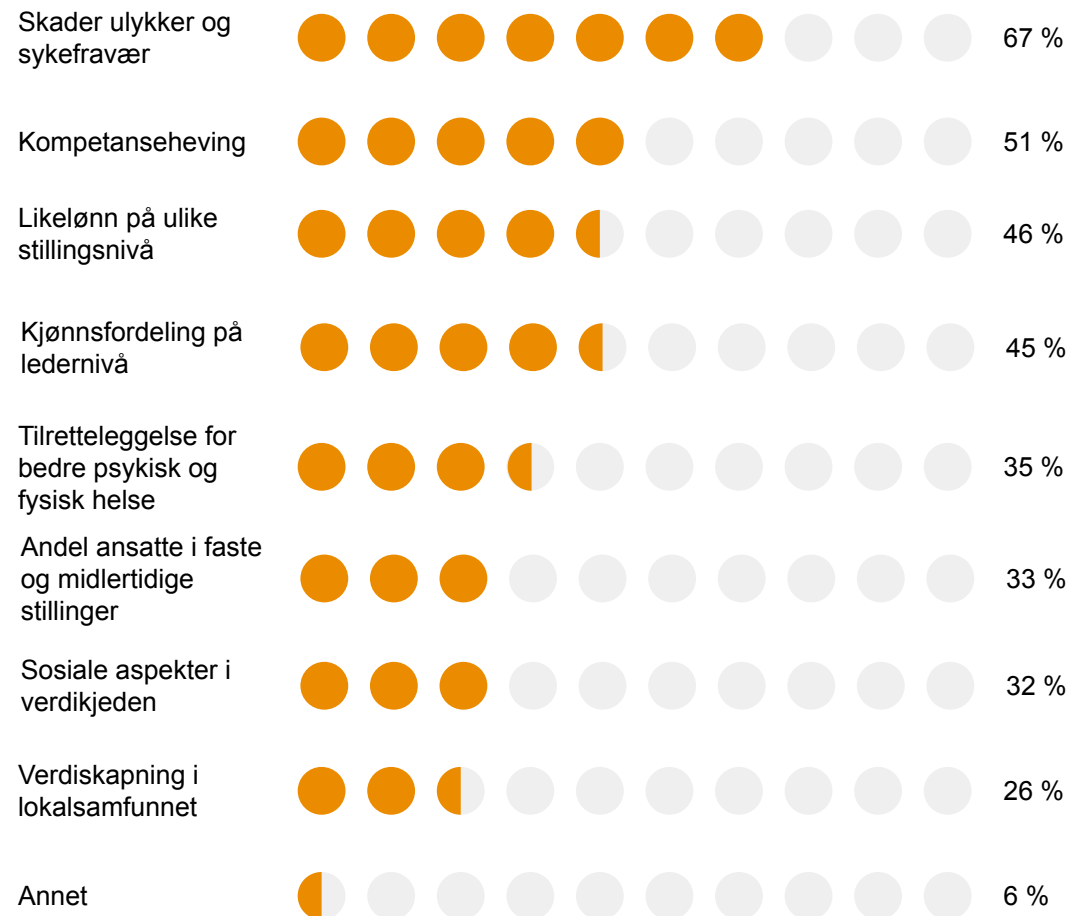
Har satt seg tallbaserte mål for sosiale forhold.

Det er positivt å se at de fleste respondentene har fokus på lovpålagte tiltak som blant annet arbeidsmiljøloven, likestillings- og diskrimineringsloven, aktivitets- og redegjørelsesplikten.

En generell observasjon er at næringslivet har en begrenset forståelse for bredden i "sosiale forhold", og at rapportering og lovkrav kan påvirke virksomhetens fokus.

Denne oppfatningen styrkes av at flere av respondentene virker å være mer relativt mer moden innenfor tema som er knyttet til interne forhold versus eksterne forhold. Kun 22 prosent av respondentene svarer at de har satt mål eller vurdert sosiale aspekter i verdikjeden. Det forventes et økt fokus på dette fremover etterhvert som flere virksomheter blir omfattet av åpenhetsloven, enten gjennom egen rapportering eller gjennom sin rolle som leverandør.

Blant respondentene som har satt seg tallbaserte mål for sosiale forhold, har de satt seg konkrete tallbaserte mål innen følgende kategorier:

06 Relevante kilder til mer informasjon

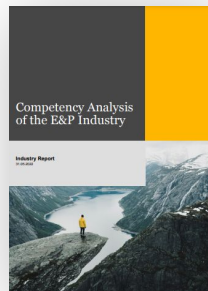

Nyttige rapporter og analyser utarbeidet av PwC

Rapporter og analyser

Kartlegging av kjøp av frivillige klimakreditter

Kartlegging av kompetanseområder som skal bidra til grønn omstilling i olje- og gasssektoren

Kartlegging av konkrete tiltak og virkemidler for finansnæringen

Kartlegging av behovet for fornybar energi i Norge

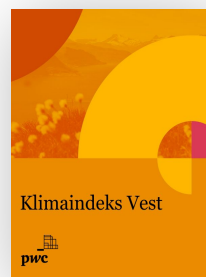
Kartlegging av muligheter og utfordringer som norsk fornybarnæring står ovenfor

En praktisk veileder til arbeid med naturrisiko i næringslivet

Årets analyse av kvaliteten på klimaregnskapet til de 100 største virksomhetene i Norge (2023)

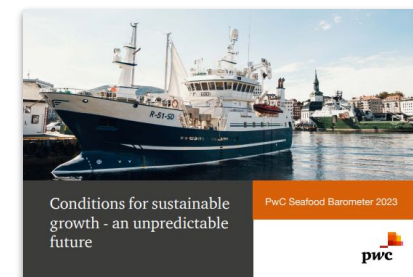
Fjorårets analyse av kvaliteten på klimaregnskapet til de 50 største virksomhetene på Vestlandet (2022)

Kartlegging av hva anleggsbransjen kan gjøre for å forberede seg på grønn omstilling

Muligheter og utfordringer knyttet til etableringen av en ny grønn verdikjede som utnytter ressurser på avveie i havbruket gjennom oppsamling av fiskeslam

PwC Sjømatbarometeret 2023 tar for seg status i sjømatnæringen.

PwC har utarbeidet Løypemeldingen for flere regioner

[Link til rapport](#)

[Link til rapport](#)

[Link til rapport](#)

[Link til rapport](#)

[Link til rapport](#)

[Link til rapport](#)

Rapportteam

Rune Kenneth S. Lædre

Partner
+47 952 61 376
rune.kenneth.s.laedre@pwc.com

Ragnhild Dahle Heen

Director
+47 952 61 440
ragnhild.dahle.heen@pwc.com

Jeanette Rasmussen

Senior Associate
+47 478 28 098
jeanette.rasmussen@pwc.com

Haley Vongraven-Dyrstad

Senior Associate
+47 482 53 399
haley.vongraven-dyrstad@pwc.com

Heidi Elisabeth Larsen

Senior Associate
+47 993 25 123
heidi.e.larsen@pwc.com

© 2023 PwC. All rights reserved. In this context, “PwC” refers to PricewaterhouseCoopers AS, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS and PwC Tax Services AS which are member firms of PricewaterhouseCoopers International Limited, each member firm of which is a separate legal entity.

Kort beskrivelse av et utvalg internasjonale standarder og rammeverk

▶ **Greenhouse Gas Protocol** er den mest brukte regnskapsstandarden for klimaregnskap. Utslipp deles inn i tre scopes avhengig av om de er direkte eller indirekte relatert til egen drift (Scope 1-2) eller indirekte utslipp fra verdikjeden (Scope 3).

▶ **OECD Guidelines** er anbefalinger, utarbeidet av regjeringer, for å sikre ansvarlig forretningsatferd blant foretakene som opererer i de tilsluttende landene.

▶ **GRI** er en ledende global standard for bærekraftsrapportering som inneholder et sett med prinsipper, krav og anbefalinger for bærekraftsrapportering.

▶ **Carbon Disclosure Project** er en ideell organisasjon som har utviklet en global standard for rapportering av miljø- og klimapåvirkning, både for virksomheter, byer og regioner.

▶ **UN Global Compact** er et prinsippbasert rammeverk for organisasjoner som ønsker å bidra til en forsvarlig og bærekraftig bedriftspraksis. Prinsippene bygger på FNs menneskerettigheter, fundamentale prinsipper for arbeidslivet, miljø og korrupsjon.

▶ **Miljøfyrtårn** er en sertifiseringsordning hvor virksomheter må oppfylle bransjespesifikke kriterier innen miljøledelse på områdene innkjøp, avfall, reise, energi og arbeidsmiljø, samt årlig rapportere på overordnede klima- og miljødata.

Kort beskrivelse av et utvalg internasjonale standarder og rammeverk

▶ **TCFD** (Task Force on Climate- Related Financial Disclosures) er et globalt rammeverk for å rapportere på klimarisiko. Formålet er å kvantifisere finansiell risiko- og muligheter knyttet til klimaendringene og overgangen til et lavutslippssamfunn.

▶ **TNFD** (Task Force on Nature- Related Financial Disclosures) er et globalt initiativ som fokuserer på å utvikle retningslinjer og rammeverk for rapportering av miljø og sosiale aspekter fra virksomheter.

▶ **SBTi** (Science Based Target Initiative) samarbeider med bedrifter for å etablere utslippsreduksjonsmål som er vitenskapelig forankret og i samsvar med klimamålene. Dette fremmer bærekraftig praksis og klimavennlige tiltak for bedriftene.

▶ **SASB** (Sustainability Accounting Standards Board) er en organisasjon som utvikler standarder for rapportering av bærekraftsinformasjon som hjelper selskaper med å rapportere på ikke-finansiell informasjon knyttet til bærekraft, klima og miljø. Hensikten er å gi investorer sammenlignbare ikke-finansiell informasjon om virksomhetene.

